

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare

și Dezvoltare _____

_____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

(pentru etapa 2025)

privind implementarea proiectului din cadrul concursului

Stimularea excelenței cercetărilor științifice 2025-2026

Proiect: Războiul undelor – Moldova Sovietică în programele Europei Libere

(titlul proiectului)

Cifra proiectului 25.80012.0807.34SE

Prioritatea strategică IV: Provocări societale.

Direcția strategică: Valorificarea patrimoniului național

Rectorul/Directorul organizației

Alexandra BARBĂNEAGRĂ

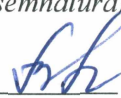
(numele, prenumele)

(semnătura)

Președintele Consiliul științific/Senat

Alexandra BARBĂNEAGRĂ

(numele, prenumele)

(semnătura)

Conducătorul proiectului

Sergiu MUSTEATĂ

(numele, prenumele)

(semnătura)

Chișinău, 2025

EXTRAS
din procesul-verbal nr. 3
al ședinței Senatului Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
din 27.11.2025

Total membri ai senatului: 65

Au fost prezenți: 44

Președintele ședinței: Barbăneagră Al., dr. conf. univ.

S-a discutat: Bilanțul activității științifice privind executarea proiectelor de cercetare și inovare pentru anul 2025.

S-a propus: Aprobarea raportului privind activitatea științifică în anul 2025 în cadrul proiectului „*Războiul undelor – Moldova Sovietică în programele Europei Libere*”, cifrul 25.80012.0807.34SE, director de proiect MUSTEAȚĂ Sergiu, dr. hab.

S-a votat: Pro – 44. Contra – 0. S-au abținut – 0.

S-a decis: A aproba raportul privind activitatea științifică în anul 2025 în cadrul proiectului „*Războiul undelor – Moldova Sovietică în programele Europei Libere*”, cifrul 25.80012.0807.34SE, director de proiect MUSTEAȚĂ Sergiu, dr. hab.

Secretar științific al Senatului
UPS „Ion Creangă” din Chișinău

DERMENJI Svetlana, dr. conf. univ.

CUPRINS:

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs.....	3
2. Obiectivele etapei 2025.....	3
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025.....	3
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025.....	3
5. Rezultatele obținute	4
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice.....	8
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului 2025.....	9
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2025.....	10
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2025.....	11
10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane ...	12
11. Recomandări, propuneri.....	13
12. Lista lucrărilor științifice, publicate în anul 2025 (Anexa 1).....	14
13. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2025 în limba română și în limba engleză (Anexa 2).....	16
14. Executarea devizului de cheltuieli din contractul de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 3)...	18
15. Componenta echipei conform contractului de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 4).....	19

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs

Cercetarea impactului emisiunilor Radio Europa Liberă/Radio Libertatea asupra societății sovietice moldovenești pe parcursul Războiului Rece și modului în care URSS a combătut mass-media occidentală.

2. Obiectivele etapei 2025

1. Analiza stadiului actual al cercetărilor și dezvoltarea unui studiu privind istoriografia problemei;
2. Selectarea documentelor de arhivă din Republica Moldova, România și SUA privind activitatea postului de Radio Europa Liberă/Radio Libertatea;
3. Sensibilizarea opiniei publice și diseminarea informațiilor privind impactul emisiunilor Radio Europa Liberă/Radio Libertatea asupra societății sovietice moldovenești pe parcursul Războiului Rece.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025

- I. Documentarea în arhive și biblioteci din RM și România
- II. Cercetarea documentelor din arhiva RFE/RL din SUA
- III. Diseminare și Dezbateri publice.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025

Pe parcursul primului an de implementare a proiectului acțiunile au fost realizate în cadrul celor trei direcții distincte. Astfel, între august și decembrie 2025 am realizat următoarele acțiuni:

I. Documentarea în arhive și biblioteci din RM și România

1. Cercetarea documentelor în arhivele din Chișinău: *Arhiva Organizațiilor Social-Politice a Republicii Moldova* (AOSPRM), în special *fondurile 12, 51, 2717* și Arhiva Națională, documentele recepționate recent din arhivele MAI și MAE;
2. Biblioteci din Republica Moldova: Biblioteca municipală „B.P. Hașdeu”, Biblioteca Națională a Republicii Moldova;
3. Documentarea în arhivele din România: *Arhivele Naționale ale României, fondurile 2898 și 3291*, Arhiva CNSAS, dosare privind supravegherea activității posturilor de radio

occidentale, în special dosarele Melița și Eterul și Arhiva IICCMER, documente privind activitatea Serviciului românesc al RFE/RL;

4. Biblioteci din București: Biblioteca IICCMER, Biblioteca Institutului de Istorie „N. Iorga” al Academiei Române, Biblioteca Facultății de Istorie a Universității din București, Biblioteca Institutului Național de Studiere a Totalitarismului.

II. Diseminare și Dezbateri publice

1. Participări la conferințe și publicații științifice: membrii echipei au prezentat cinci comunicări științifice la conferințe internaționale, una în Republica Moldova și trei peste hotare;
2. În cadrul proiectului este organizată pe data de 9 decembrie 2025 Masa rotundă „Rolul mass media în confruntarea dintre URSS și Occident în perioada Războiului Rece”, la care participă istorici din Republica Moldova specializați în istoria Războiului Rece.
3. Au fost redactate 50% din documentele de arhivă pentru culegerea de documente „Ecouri dintre Prut și Nistru. Contribuțiile lui Vladimir Socor la microfonul Europei Libere (1988-1991)” propusă Editurii ARC pentru publicare în seria de volume „Pe urmele Europei Libere” pentru anul 2026.

5. Rezultatele obținute

În baza prevederilor proiectului și obiectivelor stabilite în primul an de activitate am obținut următoarele rezultate:

I. Documentarea în arhive și biblioteci din RM și România

1. Au fost selectate și cercetate peste 200 de documente din arhivele din Chișinău: *Arhiva Organizațiilor Social-Politice a Republicii Moldova* (AOSPRM), în special *fondurile 12, 51, 2717* și Arhiva Națională, documentele recepționate recent din arhivele MAI și MAE. Spre exemplu, în AOSPRM au fost consultate mai multe dosare din fondurile care conțin documente din perioada sovietică. În *fondul 51, inventarul 67* se găsesc documente ce descriu modul în care autoritățile RSSM organizau educația patriotică și internaționalistă prin intermediul secției de Propagandă și Agitație. Un alt set de documente relevante sunt în *fondul 2717, inventarul 1*, unde se păstrează materiale privind manifestațiile organizate în RSSM de către Partidul Comunist cu ocazia a 20 de ani de la formarea republicii. Tot în acest fond se găsesc documente privind relațiile culturale cu străinătatea, un aspect important pentru înțelegerea contactelor externe ale RSSM.

2. Au fost selectate și parțial cercetate peste 50 titluri de publicații științifice din fondurile bibliotecilor din Republica Moldova: Biblioteca municipală „B.P. Hașdeu”, Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Totodată au fost cercetate peste 20 de articole din presa scrisă din RSSM din anii '80 ai secolului al XX-lea din cadrul campaniei de combaterea activității postului de Radio Europa Liberă (Chișinăul de Seară, Tineretul Moldovei, Literatura și Arta);
3. Documentarea în arhivele din România: *Arhivele Naționale ale României, fondurile 2898 și 3291, CC al PCR – Secția Propagandă și Agitație*, precum și din *fondul 3457 CC al PCR – Secția Relații Externe*. Acestea completează informațiile găsite în arhivele din Chișinău și permit realizarea unei analize comparative pentru înțelegerea practicilor politice și ideologice din spațiul comunist.

În cadrul Serviciului Arhive Naționale Istorice Centrale din București sunt și alte colecții care se referă la perioada comunistă și a exilului românesc. Una din cele mai importante colecții privind disidența românească o reprezintă Colecția Lovinescu–Ierunca (peste 10.000 file organizate în 215 dosare. Așa cum Monica Lovinescu și Virgil Ieruncă au lucrat pentru Radio Europa Liberă această colecție cuprinde foarte multe documente privind contribuțiile lor pentru acest post de radio, corespondență, jurnale, note, manuscrise, cărți, discuri și alte documente, peste 10.000 file organizate în 215 dosare. Din anul 2015 colecția este accesibilă pentru cercetare. O altă parte a Colecției Monica Lovinescu și Virgil Ierunca se află în fondurile Bibliotecii Universității din Oradea și este alcătuită din cca. 8.000 de cărți, 5.300 de periodice și 1.250 de discuri de vinil.

O altă sursă de informare sunt documentele din colecții private ale foștilor angajați sau a celor care au colaborat cu Departamentul românesc al Europei Libere și care au fost donate unor instituții de cercetare din România: Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc - IICCMER, Institutul Român de Istorie Recentă de la București (IRIR), Biblioteca Centrală Universitară „L. Blaga” din Cluj-Napoca, Institutul Național pentru Studiul Holocaustului din România „Elie Wiesel”, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului (INST), Fundația Academia Civică etc. Din șirul acestor instituții IICCMER este cea mai vizată, deoarece se ocupă nemijlocit de cercetarea trecutului comunist și al istoriei exilului românesc din perioada post-belică. Astfel, IICCMER, deși este un institut recent creat, deține o colecție importantă de documente și cărți privind istoria Europei Libere. Arhiva IICCMER deține 415 de înregistrări audio ale Serviciului românesc al Europei Libere

(secvențe ale emisiunilor din perioada 1956-1991), care au ajuns la București în urma unui acord de parteneriat semnat cu Instituția Hoover. Pe lângă „documentele audio” primite de la Arhiva Hoover, IICCMER deține și un șir de documente preluate de la Nicolae Stroescu.

Altă parte a documentelor regimului comunist sunt în cadrul Arhivei Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), autoritate administrativă autonomă fondată în anul 2000 pentru asigurarea accesului la dosarele fostei Securități. Conform Inventar Fondului Documentar al CNSAS fac parte un șir de documente care vizează activitatea Radio Europa Liberă, cele mai complexe fiind dosarele Melița și Eterul. Dar, pe lângă acestea mai există un șir imens de documente care vizează activitatea postului Radio Europa Liberă, cum ar fi:

- a) Articole și comentarii din presa străină și posturile de radio din Europa Occidentală la adresa țării noastre (1953-1955);
- b) Organizația "Cruciada pentru libertate" Europa Liberă, S.U.A. (1953-1960);
- c) Sinteze privind organizația "Adunarea Națiunilor Europene Captivă" și activitatea desfășurată de "Comitetul Național pentru Europa Liberă" (1960-1961);
- d) Materiale, note, fotografii, telegrame, hotărâri, politică externă, propagandă de la Radio "Europa Liberă" filialele din Viena, Linz, München, Graz, Wells, Salzburg și Innsbruck (1960-1970);
- e) Note, telegrame, adrese, tabele și alte materiale de la radio "Europa Liberă", secția din Paris: 1960-1974; Colegiul de la Strasbourg de pe lângă "Europa Liberă";
- f) Note, tabele, rapoarte referitoare la cetățeni germani stabiliți definitiv în R.F.G., activitatea postului de radio "Europa Liberă", acordarea azilului și alte probleme legate de relațiile M.A.I. cu structuri similare din R.F.G. (1970);
- g) Materiale privind relațiile M.A.I. cu structuri similare Ungaria, documente referitoare la livrarea de aparatură T.O. către Ungaria, note referitoare la postul de radio "Europa Liberă" (1972-1973);
- h) Program de măsuri privind contracararea și neutralizarea activității ostile desfășurată de posturile de radio străine, în special "Europa Liberă" (1981);
- i) INSTRUCȚIUNI NR. 894/22.06.1967 PRIN P.C.T.F. BULETINE RADIO difuzate la posturile "Deutsche Welle", "Europa Liberă", "Vocea Americii", "B.B.C.", referitoare la situația politică, economică, socială a României, după 1989 (1990).

4. Am selectat și parțial cercetat peste 100 de titluri științifice privind tema proiectului din bibliotecile din București: Biblioteca IICCMER, Biblioteca Institutului de Istorie „N. Iorga” al Academiei Române, Biblioteca Facultății de Istorie a Universității din București, Biblioteca Institutului Național de Studiere a Totalitarismului. Astfel, în baza bibliografiei și izvoarelor studiate am reușit să elaborăm un prim articol care demonstrează stadiul actual al cercetării – „Din istoria Departamentului românesc al Radio Europa Liberă – izvoarele cercetării și istoriografia problemei”.

II. Diseminare și Dezbateri publice

1. În perioada august – decembrie 2025 cei doi membri ai echipei au prezentat cinci comunicări științifice la conferințe internaționale, una în Republica Moldova și trei peste hotare;
2. Am organizat pe 9 decembrie 2025 Masa rotundă „Rolul mass media în confruntarea dintre URSS și Occident în perioada Războiului Rece”, la care participă istorici din Republica Moldova specializați în istoria Războiului Rece. Printre vorbitori se numără și Sergiu Musteață cu prezentarea „Războiul undelor: propagandă și contra-propagandă între SUA și URSS”. <https://upsc.md/2025/12/02/masa-rotunda-rolul-mass-media-in-confruntarea-dintre-urss-si-occident-in-perioada-razboiului-rece/>
3. Au fost redactate 50% din documentele de arhivă pentru culegerea de documente „Ecouri dintre Prut și Nistru. Contribuțiile lui Vladimir Socor la microfonul Europei Libere (1988-1991)” propusă Editurii ARC pentru publicare în anul 2026. Lucrarea face parte din seria de volume „Pe urmele Europei Libere”, care valorifică documentele din Arhiva Hoover, SUA și reflectă activitatea acestui important post de radio în perioada Războiului Rece. Acest volum continuă logica acestei serii, dar scoate în evidență activitatea cunoscutului jurnalist/analist politic Vladimir Socor și contribuțiile lui la microfonului Serviciul românesc al Radio Europa Liberă / Radio Libertatea. În volum sunt introduse documente inedite din Arhiva Hoover (scriptele emisiunilor, scrisori și documente) și un studiu introductiv care analizează colaborarea lui Vladimir Socor cu Europa Liberă și caracterul informațiilor privind realitățile din RSSM între anii 1988 și 1991. Volumul se adresează persoanelor interesate de trecutul totalitar, de particularitățile războiului rece și de modul în care cetățenii din statele lagărului socialist aveau acces la surse alternative de informare. Contribuțiile lui Vladimir Socor la microfonul Europei Libere ne ajută astăzi să înțelegem mai bine caracterul transformărilor din

societatea moldovenească în contextul restructurării URSS și mișcării de emancipare națională.

- 6. Diseminarea rezultatelor** obținute în proiect în formă de publicații și în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

În perioada scurtă de implementarea a primei etape a proiectului (august – decembrie 2025) am reușit să publicăm un articol, să susținem cinci comunicări la conferințe internaționale, în țară și peste hotare și să organizăm o masă rotundă.

Articole

1. S. Musteață „Din istoria Departamentului românesc al Radio Europa Liberă – izvoarele cercetării și istoriografia problemei”, *Plural. History. Culture. Society*, vol. 13, no. 2, 2025, ISSN 2345-184X (în curs de apariție), Revista SCOPUS

Participări la conferințe și mese rotunde:

1. S. MUSTEAȚĂ, *Războiul undelor: propagandă și contra-propagandă între SUA și URSS*, Masa rotundă „Rolul mass media în confruntarea dintre URSS și Occident în perioada Războiului Rece”, Chișinău, 9 decembrie 2025
2. S. MUSTEAȚĂ, *Actul de la Helsinki și drepturile omului din România în emisiunile Serviciului Românesc al Europei Libere*, Conferința Națională Comunismul Românesc, ediția a XIV-a, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS) și Institutul de Istorie „N. Iorga”, București, 20-21 noiembrie 2025
3. S. MUSTEAȚĂ, *Soviet Legacy in the Republic of Moldova: monuments vs collective memory*, Second Virtual Round Table „Nordic Insights: Addressing cancel culture in public spaces through artistic dialogue and cultural innovation”, 30 October 2025, Online
4. S. MUSTEAȚĂ, *Istoria Departamentului românesc al Radio Europa Liberă – izvoarele cercetării și istoriografia problemei*, Conferința științifică *Istorie – Arheologie – Muzeologie*, Ediția a XXXV-a, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău, 23-24 octombrie 2025
5. C. SAVIȚCHI, *Societatea Moldovenească de Prietenie și Relații Culturale cu Țările*

Străine: un instrument al propagandei comuniste, Conferința științifică *Istorie – Arheologie – Muzeologie*, Ediția a XXXV-a, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău, 23-24 octombrie 2025

6. S. MUSTEAȚĂ, *Democracy vs. nostalgia for the USSR. The case of the Republic of Moldova*, International conference *Building Local Democratic Resilience in Serbia and the Republic of Moldova*, Cluj-Napoca, Romania, 15-19 October 2025, Online

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

Primele rezultate ale proiectului privind impactul emisiunilor postului de Radio Europa Liberă asupra societății sovietice moldovenești demonstrează rolul esențial pe care această sursă alternativă de informare l-a avut într-un context marcat de cenzură, propagandă și control ideologic sever. Analiza materialelor documentare, a memoriilor și a fluxurilor informaționale ale epocii evidențiază modul în care mesajele transmise de Radio Europa Liberă au penetrat sistemul totalitar și au furnizat populației acces la perspective, valori și interpretări interzise de regimul comunist.

a. Impact științific

Investigațiile contribuie la aprofundarea cunoașterii asupra mecanismelor de funcționare a propagandei sovietice, a strategiilor de rezistență informațională manifestate în RSS Moldovenească și a modului în care canalele de comunicare externe influențau percepțiile, convingerile și comportamentele oamenilor. Rezultatele obținute consolidează baza documentară privind istoria recentă a Republicii Moldova, oferind noi direcții de cercetare interdisciplinară în domeniile istoriei, comunicării, studiilor de securitate, memoriei colective și antropologiei politice. Totodată, proiectul aduce o contribuție semnificativă la reevaluarea critică a perioadei sovietice prin evidențierea tensiunilor dintre discursul propagandistic oficial și realitățile sociale percepute de populație.

b. Impact social

Datele analizate arată că, în pofida interdicțiilor, populația manifesta interes constant pentru emisiunile Radio Europa Liberă, percepute ca o sursă credibilă de informație și ca o „fereastră către lume”. Practicile cotidiene de ascultare clandestină, sancțiunile aplicate de autorități, precum și strategiile comunitare de protecție și transmitere a informației reflectă mecanismele de solidaritate și reziliență socială în fața presiunii totalitare. Cercetarea

contribuie la combaterea miturilor și nostalgiilor nefondate față de epoca sovietică, prin expunerea unor realități istorice documentate, adesea ignorate sau minimalizate în discursul public. În același timp, proiectul întărește procesele de educație civică și gândire critică, esențiale pentru societatea contemporană.

c. Impact civic și cultural

Prin analiza sistematică a instrumentelor de manipulare, cenzură și represiune aplicate de regimul sovietic, proiectul oferă un fundament solid pentru dezvoltarea unor politici publice orientate spre memoria istorică, securitatea informațională și consolidarea democrației. Rezultatele contribuie la dezvoltarea culturii istorice și la fortificarea rezilienței societății moldovenești în fața propagandei actuale, inclusiv a celei provenite din Federația Rusă. Relevarea modului în care mesajele posturilor occidentale au reușit să stimuleze gândirea critică într-un spațiu închis informațional demonstrează importanța pluralismului mediatic și a libertății presei în contextul modern.

d. Impact economic (indirect și pe termen lung)

Deși proiectul are un caracter preponderent științific, rezultatele sale pot genera beneficii economice indirecte prin:

- valorificarea patrimoniului documentar și a istoriei recente în programe educaționale, culturale și turistice;
- fundamentarea proiectelor editoriale, muzeografice și expoziționale dedicate istoriei comunismului și rezistenței informaționale;
- contribuția la dezvoltarea industriilor culturale și creative prin producții media, publicații, documentare și resurse educaționale.

În ansamblu, proiectul se evidențiază printr-un impact semnificativ asupra înțelegerii trecutului recent, asupra consolidării memoriei colective și a culturii democratice, precum și asupra rezilienței societății moldovenești în fața dezinformării și a influențelor externe ostile.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

Prin intermediul acestui proiect a fost consolidată în mod semnificativ cooperarea academică și interinstituțională, contribuind la dezvoltarea unei rețele durabile de parteneriate științifice esențiale pentru studierea, documentarea și interpretarea istoriei recente a Republicii Moldova. În acest sens,

proiectul a facilitat interacțiuni aprofundate, schimburi de expertiză și acces extins la resurse documentare prin colaborarea cu următoarele instituții:

a. **Agencia Națională a Arhivelor și instituțiile din subordine** – principalul partener în accesarea fondurilor arhivistice sovietice. Colaborarea a permis consultarea documentelor istorice, care au contribuit la reconstruirea contextului informațional din perioada sovietică. Suportul acordat a inclus asistență în identificarea documentelor relevante, facilitarea proceselor de digitalizare și orientarea în fondurile tematice.

b. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova** – instituție cheie în oferirea accesului la publicații științifice, periodice, ediții speciale și colecții tematice privind mass-media, propaganda și comunicarea în epoca sovietică. Parteneriatul cu Biblioteca Națională a îmbogățit dimensiunea bibliografică a cercetării.

c. **Biblioteca Municipală „B.P. Hașdeu” din Chișinău** – a contribuit atât la accesarea resurselor bibliografice din fondurile instituției, cât și la planificarea unor activități de diseminare pe parcursul anului 2026.

d. **Universitatea de Stat din Moldova** – implicarea cadrelor didactice și a cercetătorilor a favorizat realizarea unei platforme comune de reflecție asupra istoriei recente. Colaborarea a deschis, de asemenea, oportunități pentru implicarea studenților în activități de cercetare.

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului

Colaborarea internațională a proiectului a fost extinsă prin stabilirea și consolidarea relațiilor de parteneriat cu instituții de referință din România, specializate în cercetarea istoriei contemporane, studierea regimurilor totalitare și gestionarea patrimoniului documentar. Printre acestea se numără:

a. **Arhivele Naționale ale României**, care au facilitat accesul la fonduri documentare esențiale pentru studierea contextului regional și pentru completarea surselor istorice privind spațiul sovietic moldovenesc;

b. **Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER)**, ale cărui expertize și resurse științifice au sprijinit analiza comparativă a mecanismelor represive, fenomenele de propagandă specifice regimurilor comuniste și activitatea postului RFE/RL;

c. **Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS)**, prin intermediul Arhivei instituției, care a oferit acces la documente relevante privind funcționarea aparatului

represiv, relațiile informaționale transfrontaliere din perioada sovietică și combaterea emisiunilor posturilor de radio occidentale;

d. **Institutul de Istorie „N. Iorga” al Academiei Române**, partener academic de prestigiu, implicat în schimbul de expertiză, analiza critică a surselor și integrarea rezultatelor cercetării în dezbaterile istoriografice contemporane;

e. **Facultatea de Istorie a Universității din București**, instituție care a facilitat dialogul științific și colaborarea cu specialiști în istorie contemporană și studii ale memoriei, contribuind totodată la activități didactice și de mentorat pentru tineri cercetători;

f. **Institutul Național de Studiere a Totalitarismului**, care a oferit suport documentar și conceptual în analizarea fenomenelor totalitare și în contextualizarea ideologică a materialelor studiate.

10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc.

Din șirul dificultăților întâmpinate pe parcursul implementării proiectului, menționăm următoarele aspecte:

a. **Întârzierea semnificativă a procesului de obținere a vizei pentru SUA**, care a împiedicat realizarea vizitei de cercetare planificate la Arhiva Hoover și la Biblioteca Universității Stanford. Despre această situație a fost informată conducerea ANCD, iar în urma consultărilor au fost operate ajustări în planul de acțiuni. Ca urmare, vizita de documentare a fost reprogramată pentru anul 2026, pentru a nu compromite calitatea obiectivelor de cercetare stabilite.

b. **Aplicarea unor reguli suplimentare, neprevăzute în cadrul legal național, privind raportarea deplasărilor peste hotare**, susținute de reprezentanți ai ANCD. Aceste prevederi, care nu au temei juridic, au generat dificultăți administrative, au îngreunat buna desfășurare a activităților planificate și au afectat în mod negativ încrederea și respectul necesare unei colaborări instituționale eficiente, în special în raport cu cercetătorii implicați în proiect.

c. **Întârzierile în finanțare și în rambursarea costurilor de deplasare** au generat dificultăți administrative și logistice în desfășurarea activităților planificate. Procesarea tardivă a plăților a afectat buna organizare a deplasărilor, a creat presiuni suplimentare asupra cercetătorilor

implicați și a introdus riscuri privind respectarea termenelor stabilite prin contract. Aceste întârzieri au influențat negativ ritmul implementării proiectului, întrucât anumite activități au necesitat reprogramări, ajustări bugetare sau identificarea unor soluții ad-hoc, care puteau fi evitate printr-un mecanism de finanțare prompt și predictibil.

11. Recomandări, propuneri (opțional).

Considerăm că este esențial ca angajații ANCD să se conducă strict de cadrul legislativ național în vigoare, fără elaborarea unor reguli suplimentare care nu au temei juridic și care complică inutil procesul de raportare. Introducerea acestor prevederi neoficiale generează birocrație suplimentară, afectează eficiența administrării proiectelor și creează impedimente în respectarea termenelor stabilite prin contract și prin planul de implementare.

Conducătorul de proiect: **MUSTEATĂ Sergiu**

Data: 04.12.2025

S. Musteață

Type text here

ANEXA 1

Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul 2025 în cadrul proiectului

Războiul undelor – Moldova Sovietică în programele Europei Libere

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

2. **Capitole în monografii naționale/internaționale**

3. **Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale**

4. **Articole în reviste științifice**

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

- S. MUSTEAȚĂ „Din istoria Departamentului românesc al Radio Europa Liberă – izvoarele cercetării și istoriografia problemei”, *Plural. History. Culture. Society*, vol. 13, no. 2, 2025, ISSN 2345-184X (în curs de apariție), **Revista SCOPUS**

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

4.4. în alte reviste naționale

5. **Articole în culegeri științifice naționale/internaționale**

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. **Articole în materiale ale conferințelor științifice**

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. **Teze ale conferințelor științifice**

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

- C. SAVIȚCHI, *Societatea Moldovenească de Prietenie și Relații Culturale cu Țările*

Străine: un instrument al propagandei comuniste, Conferința științifică *Istorie – Arheologie – Muzeologie*, Ediția a XXXV-a, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău, 23-24 octombrie 2025, Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău, Bons Offices, 2025, p. 164, ISBN 978-5-36241-570-9

- S. MUSTEAȚĂ, *Istoria Departamentului românesc al Radio Europa Liberă – izvoarele cercetării și istoriografia problemei*, Conferința științifică *Istorie – Arheologie – Muzeologie*, Ediția a XXXV-a, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău, 23-24 octombrie 2025, Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău, Bons Offices, 2025, p. 214, ISBN 978-5-36241-570-9

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

Notă: vor fi considerate teze și nu articole materialele care au un volum de până la 0,25 c.a.

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)

10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

11. Recomandări, propuneri.

ANEXA 1

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului **25.80012.0807.34SE**

Denumirea Proiectului **Războiul undelor – Moldova Sovietică în programele Europei Libere**

REZUMAT ÎN LIMBA ROMÂNĂ PENTRU ANUL 2025

Proiectul „**Războiul undelor – Moldova Sovietică în programele Europei Libere**” (cifra 25.80012.0807.34SE) își propune investigarea rolului pe care l-au avut emisiunile Radio Europa Liberă/Radio Libertatea în modelarea percepțiilor și comportamentelor societății sovietice moldovenești în perioada Războiului Rece, precum și mecanismele prin care regimul sovietic a încercat să contracareze influența mass-mediei occidentale. Etapa anului 2025 a urmărit trei direcții majore: analiză istoriografică, documentare arhivistică în Republica Moldova, România și SUA, respectiv diseminarea rezultatelor către comunitatea științifică și publicul larg.

În primele luni de implementare (august–decembrie 2025), echipa a desfășurat o amplă activitate de cercetare în arhivele și bibliotecile din Chișinău și București, selectând și analizând peste **200 de documente** din arhivele AOSPRM și Arhiva Națională a Republicii Moldova, aproximativ **50 de titluri** din publicațiile științifice locale și peste **20 de articole de presă** sovietică dedicate combaterii RFE. În România au fost consultate fonduri esențiale ale Arhivelor Naționale, CNSAS și IICCMER. Această documentare extinsă a permis conturarea unei perspective comparative asupra politicilor de propagandă și control ideologic din RSSM și România.

Pe baza materialului acumulat, a fost elaborat un prim studiu științific privind istoriografia problemei și a fost inițiată redactarea volumului „**Ecouri dintre Prut și Nistru. Contribuțiile lui Vladimir Socor la microfonul Europei Libere (1988–1991)**”, pentru care aproximativ **50% dintre documentele de arhivă** sunt deja pregătite pentru publicare. Lucrarea valorifică documente inedite din Arhiva Hoover și evidențiază rolul jurnalistului Vladimir Socor în reflectarea transformărilor din RSSM în anii perestroikăi.

Activitatea de diseminare a inclus **cinci comunicări științifice** la conferințe internaționale și naționale, publicarea unui articol într-o revistă SCOPUS și organizarea mesei rotunde „Rolul mass media în confruntarea dintre URSS și Occident în perioada Războiului Rece” (9 decembrie 2025), eveniment care a reunit specialiști în istoria Războiului Rece din Republica Moldova.

Impactul proiectului în această etapă se evidențiază prin aportul substanțial la cunoașterea mecanismelor propagandei sovietice și a rezistenței informaționale din RSSM, prin consolidarea memoriei istorice și prin contribuția la dezvoltarea culturii democratice. Descoperirile proiectului demonstrează modul în care Europa Liberă a reprezentat o sursă credibilă de informație într-un context de cenzură, influențând formarea opiniilor și stimulând gândirea critică în spațiul sovietic moldovenesc.

Colaborările naționale și internaționale au avut un rol esențial în accesarea surselor documentare și în dezvoltarea rețelei de cercetare.

Per ansamblu, etapa 2025 a proiectului s-a caracterizat printr-un progres substanțial în documentare, valorificarea surselor istorice și integrarea rezultatelor în circuitul academic, punând bazele pentru activități avansate în anul 2026.

REZUMAT ÎN LIMBA ENGLEZĂ PENTRU ANUL 2025

The project “**The War of the Waves – Soviet Moldova in the Programs of Radio Free Europe**” (code 25.80012.0807.34SE) aims to investigate the role played by Radio Free Europe/Radio Liberty broadcasts in shaping the perceptions and behaviors of Moldovan Soviet society during the Cold War, as well as the mechanisms through which the Soviet regime attempted to counter the influence of Western mass media. The 2025 stage focused on three main directions: historiographical analysis, archival research in the Republic of Moldova, Romania, and the USA, and dissemination of results to the scientific community and the wider public.

In the first months of implementation (August–December 2025), the team carried out extensive research in archives and libraries in Chișinău and Bucharest, selecting and analyzing over **200 documents** from the AOSPRM and the National Archives of the Republic of Moldova, approximately **50 scientific publications**, and more than **20 Soviet press articles** dedicated to combating RFE. In Romania, essential collections from the National Archives, CNSAS, and IICCMER were consulted. This extensive documentation enabled the development of a comparative perspective on propaganda policies and ideological control in the Moldavian SSR and Romania.

Based on the collected material, a first scientific study on the historiography of the topic was completed, and the preparation of the volume “**Echoes Between the Prut and the Dniester. Vladimir Socor’s Contributions at the Microphone of Radio Free Europe (1988–1991)**” was initiated, with approximately **50% of the archival documents** already prepared for publication. The work uses previously unpublished materials from the Hoover Archive and highlights journalist Vladimir Socor’s role in portraying the transformations in the Moldavian SSR during the perestroika years.

Dissemination activities included **five scientific presentations** at national and international conferences, the publication of an article in a SCOPUS-indexed journal, and the organization of the roundtable “**The Role of Mass Media in the Confrontation Between the USSR and the West During the Cold War**” (9 December 2025), which brought together specialists in the history of the Cold War from the Republic of Moldova.

The project’s impact at this stage is reflected in its substantial contribution to understanding Soviet propaganda mechanisms and informational resistance in the MSSR, strengthening historical memory, and supporting the development of democratic culture. The project’s findings demonstrate how Radio Free Europe served as a credible source of information in a context of censorship, shaping public opinion and stimulating critical thinking within Soviet Moldovan society.

National and international collaborations played a key role in accessing documentary sources and in expanding the research network.

Overall, the 2025 stage of the project was marked by significant progress in documentation, the valorization of historical sources, and the integration of results into the academic sphere, laying the foundation for more advanced activities in 2026.

Conducătorul de proiect: **MUSTEATĂ Sergiu**

Data: 04.12.2025

ANEXA 3

Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025

Cifrul proiectului: 25.80012.0807.34SE

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Energia electrică	222110	1,1		1,1
Energia termică	222130	3,0		3,0
Servicii informaționale	222210	0,8		0,8
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	202,1		202,1
Servicii de cercetări științifice	222930	78,1		78,1
Servicii neatribuite altor aliniate	222999	14,9		14,9
Total		300,0		300,0

Conducătorul organizației: BARBĂNEAGRĂ Alexandra

Contabil șef: OJOG Rodica

Conducătorul de proiect: MUSTEATĂ Sergiu

Data: 04.12.2025

ANEXA 4

Componenta echipei conform contractului de finanțare 2025

Cifrul proiectului: 25.80012.0807.34SE

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2025						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Musteață Sergiu	1972	Dr. hab.	14 ore	01.08.2025	
2.	Savițchi Corina	1980	Drd	14 ore	01.08.2025	
3.	Siculțan Elena	1988		12 ore	01.08.2025	
4.						
5.						
6.						
7.						

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2025					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Conducătorul organizației: BARBĂNEAGRĂ Alexandra

Contabil șef: OJOG Rodica

Conducătorul de proiect: MUSTEAȚĂ Sergiu

Data: 04.12.2025

LȘ

